Thai Society and Culture

AJ.SUTIDA SINGHARACH

Study of Thailand; the emergence and the founding of the Nation and national identity culture, religious rituals, traditions, festivals, entertainments, belief systems, folklore, gender roles, social stratification, social mobility and urbanism; Thailand in the context of changing economy, society, culture and environment; Thai culture and lifestyle in the changing urban environment

สังคมไทย Thai Society

สังคม ⇨ เป็นความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมของมนุษย์กับมนุษย์หลายคน

สังคม ⇨ การอยู่ร่วมกัน มีวิถีชีวิตดำเนินชีวิตทิศทางเดียวกัน

สังคม ⇨ ทัศนคติ การยอมรับความคิดเห็นร่วมกัน

สังคม ⇨ ความสนใจพฤติกรรมทางสังคมทุกด้าน

สังคมไทย หมายถึง กลุ่มชน หรือกลุ่มชนชาติที่อาศัยอยู่ร่วมกันในดินแดนประเทศไทย ภายใต้ขนบธรรมเนียมประเพณีแบบไทย มีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นแตกต่างจากสังคมอื่นๆได้แก่ ภาษาพูด ภาษาเขียน การแต่งกาย ความเชื่อ มารยาท อาหาร มีพระพุทธศาสนาและหลักธรรมทางศาสนาเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต

๑) ความหมายของสังคม

สังคม (Society) คำในภาษาบาลี แยกออกเป็น ๒ คำ คือ

สัง แปลว่า ด้วยกัน พร้อมกัน

คม แปลว่า ไป, ดำเนินไป

เมื่อนำคำสองคำมารวมกันสังคม แปลว่าไปด้วยกัน, ไปพร้อมกันนักวิชาการให้ความหมายของสังคมไว้ดังนี้

สังคมของ...

สัตว์	คน	มนุษย์
-สิ่งมีชีวิตเคลื่อนไหวได้	✓	✓
-มีความรู้สึกนึกคิด	✓	✓
-มีการตัดสินใจ	✓	✓
-มีสัญชาติญาณรับรู้	✓	✓
-มีรูปร่างกรรมพันธุ์	-มีจิตวิญญาณ	✓
	-มีสมองมากกว่าสัตว์	✓
	-มีความรู้สึกรับผิดชอบชั่วดีแยกแยะได้	✓ สูงกว่าจิตที่พัฒนาแล้ว - เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในสังคม

องค์ประกอบของสังคม

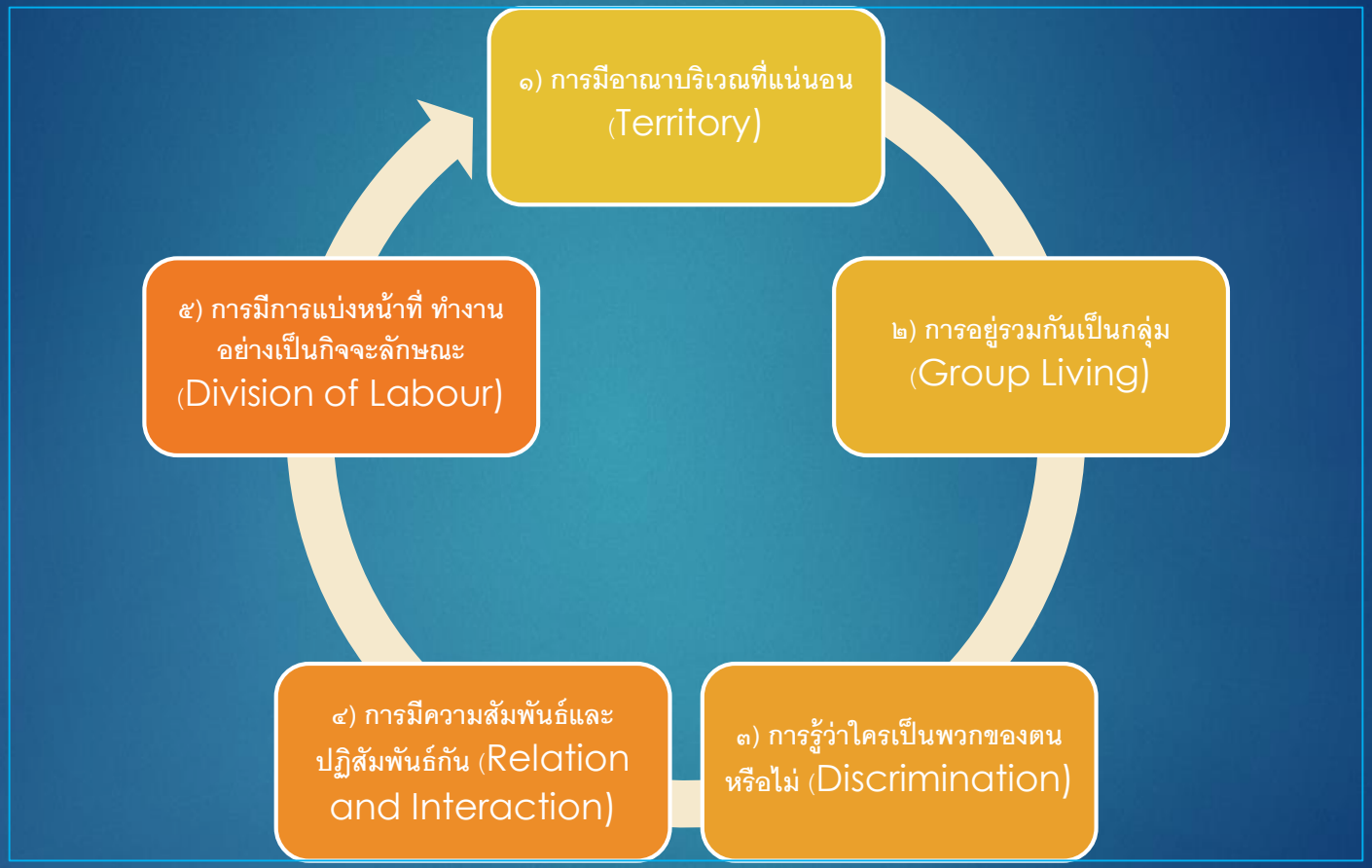

องค์ประกอบของสังคม

องค์ประกอบของสังคมมนุษย์นักวิชาการด้านสังคมศาสตร์ได้กำหนดไว้ดังนี้

๑) **การมีอาณาบริเวณที่แน่นอน** (Territory) หมายถึง เมื่อคนมาอยู่รวมกันเป็นกลุ่มจะต้องมีดินแดนหรือมีอาณาบริเวณที่มีขอบเขตให้รู้กันภายในสังคมว่า ดินแดนหรืออาณาบริเวณของตนมีขอบเขตแค่ไหนตรงไหนที่ไม่ใช่ดินแดนหรืออาณาบริเวณของตน เช่น การแบ่งอาณาเขตจังหวัดต่างๆ สังคมมหาวิทยาลัย สังคมเด็กหอพักหญิง-ชาย

๒) การอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม (Group Living) หมายถึง ลักษณะการดำรงชีวิตของมนุษย์ในฐานะที่เป็นสัตว์สังคม เพื่อประโยชน์แห่งการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเป็นปึกแผ่น โดยธรรมชาติของมนุษย์มีลักษณะนี้อยู่แล้ว คือชอบอยู่รวมกัน ทั้งนี้เพราะมนุษย์เป็นสัตว์สังคม (social animal) เช่น กลุ่มนักศึกษาแพทย์ กลุ่มคนขับรถแท๊กซี่

๓) การรู้ว่าใครเป็นพวกของตนหรือไม่ (Discrimination)

หมายถึง สมาชิกของสังคมเดียวกันสามารถที่จะทราบได้ว่าใครเป็นพวกเดียวกับตน และใครไม่ใช่พวกเดียวกับตน เช่น ในสังคมชนบทที่มีสมาชิกของสังคมขนาดเล็ก รู้จักกันเป็นอย่างดี ซึ่งตรงข้ามกับสังคมเมือง

๔) การมีความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน (Relation and Interaction) หมายถึง การที่บุคคลมาอยู่รวมกันจำเป็นจะต้องมีสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์กัน เช่น ลูกน้อง-เจ้านาย คู่รัก เพื่อนฝูง แต่ถ้าไม่มีความสัมพันธ์หรือปฏิสัมพันธ์กันจะเรียกว่าสังคมไม่ได้ เป็นต้น

ผมเห็นนักเรียนแถวบ้านผม เขารักเพื่อนมาก
ผมเห็นนักเรียนที่ กทม.เขารักเพื่อนมาก

ไปเดินห้างแถวบ้านแล้วเจอนักเรียน
ไปเดินห้างที่ กทม. แล้วเจอนักเรียน

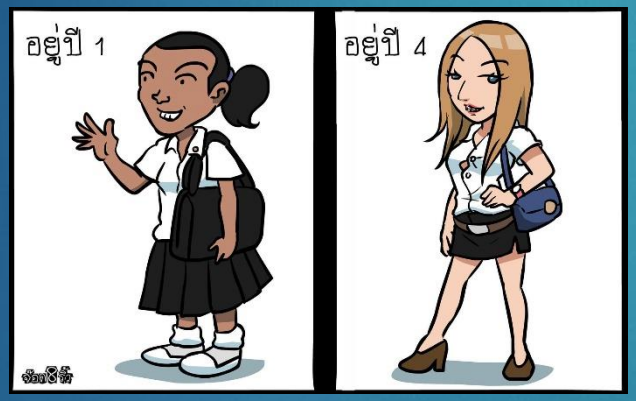
อยู่ปี 1
อยู่ปี 4

ไปเดินหางแถวบาน เจอสาวนิสิต
ไปเดินเซ็นทัล เจอสาวนิสิต

๕) การมีการแบ่งหน้าที่ทำงานอย่างเป็นกิจจะลักษณะ

(Division of Labour) หมายถึง การจัดสรรภารกิจให้สมาชิกทำตามความรู้ความสามารถ และความถนัดอย่างเป็นระบบและเป็นทีม สมาชิกที่อยู่ร่วมกันภายในสังคมจะต้องมีการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันของสมาชิกด้วย เช่น ในประเทศไทยคุณจบหมอมาคุณต้องไปรักษาคนไข้ คุณจบครูคุณไปสอนเด็กให้มีความรู้ คุณจบการตลาดคุณไปทำงานในองค์กรใหญ่ๆเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจประเทศเป็นต้น

๖) **มีบรรทัดฐานคล้ายคลึงกัน** (Social Norms) หมายถึง สมาชิกในสังคมนั้น ต้องมีมาตรฐานในการดำเนินชีวิตที่สอดคล้องกันหรือคล้ายคลึงกัน โดยเฉพาะในเรื่องกฎเกณฑ์ ค่านิยม ความเชื่อ และวัฒนธรรมประเพณี เช่น ความคิดที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆคล้ายๆกัน เห็นเรื่องผิด ชอบ ชั่ว ดี สอดคล้องหรือเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่เรามักจะได้ยินบ่อยๆว่า .....คนส่วนใหญ่คิดว่า .....นั่นเอง

ฉากxxxในละคร
หลายๆเรื่อง
ฉากxxxในหนัง
บางเรื่อง
✓ฉายได้
เพราะมีแบบนี้อยู่จริง
เป็นการสะท้อนสังคม
✕ห้ามฉาย
ไม่รู้มีสิ่งนี้จริงป่าว
ทำลายวัฒนธรรม

ทำไมต้องทำ
แบบนั้น
รู้มั้ย
ที่ทำไปหนะ
มันผิด
เลวมาก
ต่ำมาก
ชั่วมาก
ไปพวกเรา
แยกย้าย

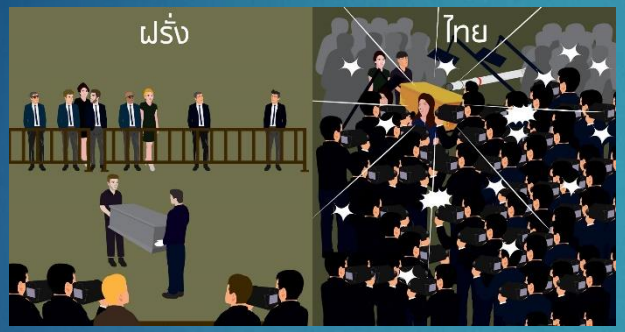
ฝรั่ง
ไทย

มึงจะเอา
กะกุเหรอ
มึงเสร็จกูแน่ ฮ่าๆ
สูตรเกินร์ R รัวๆ
บอกแล้ว
เล่นกับใครไม่เล่น
มาเล่นกับกู
ก็อย่างที่เห็นอะครับ
เค้ามาชนผม มาทุบกระจก
ขอความเป็นธรรมด้วยครับ
แล้วไงต่อคะ
ตัวชง

วันนั้น
วันนี้
ชุดที่ชนะในปีนี้
คือ.. Thailand
ชุดปัญญาอ่อน
ถ้าได้รางวัล
กูแดกขี้ไชว์เลย
คนออกแบบไม่เข้าใจ
วัฒนธรรมอเมริกัน
ไม่เหมาะสมที่เอารถ
ตุ๊กๆมาใส่
ถ้าได้รางวัล
กูให้ตัดงู
กูทิ้งเลย

สมัยเรียน
ภาควิชา สื่อสารมวลชน
เป็นสื่อ ต้องมี
จรรยามรรณ
ตอนทำงาน
ไอพวกไร้
จรรยามรรณ
ไม่ถ่ายแบบนั้น
ได้ไงวะ?
ตอนส่งงาน
ไม่ได้เรื่อง
ดูงาน
สำนักอื่นสิ
ถ้ายังไม่ทำ
ผลงานเตรียม
หางานใหม่เลย

ประเภทสังคมมนุษย์

ในการศึกษาสังคมมนุษย์ โดยเฉพาะการแบ่งประเภทของสังคมนั้น นักวิชาการได้แบ่งไว้หลายอย่างด้วยกัน โดยอาศัยหลักเกณฑ์สังคมที่แตกต่างกันเป็นตัวตัดสินในการแบ่งประเภทสังคม ดังนี้

๑) **การแบ่งตามลักษณะขั้นความเจริญทางเศรษฐกิจ** แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

๑) **การแบ่งตามลักษณะขั้นความเจริญทางเศรษฐกิจ** แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

สังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม (Traditional Society)

สังคมเตรียมการพัฒนา (Precondition for Take-off)

สังคมเข้าสู่กระบวนการพัฒนา (Take-Off Stage)

สังคมทะยานเข้าสู่ภาวะของความอุดมสมบูรณ์ (Drive to Maturity Stage)

สังคมอุดมสมบูรณ์ (Stage of High Mass Consumption)

(๑)สังคมที่มีระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิม (Traditional Society)

เป็นสังคมดั้งเดิมที่มนุษย์ผูกพันอยู่กับจารีตประเพณีเป็นอย่างมาก ผลผลิตจึงมีน้อย ครอบครัวเป็นหน่วยสังคมที่สำคัญที่สุด

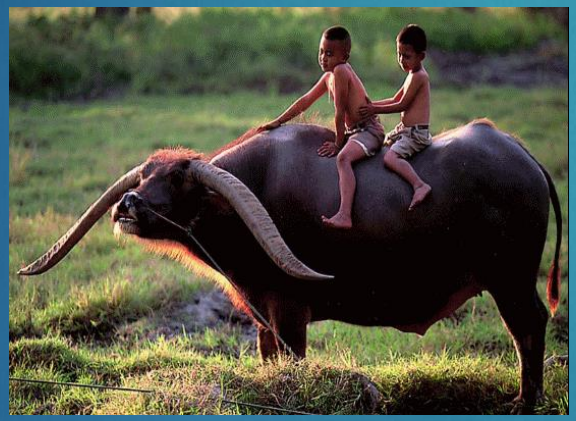

(๒) สังคมเตรียมการพัฒนา (Precondition for Take-off)

เป็นระยะที่สังคมได้มีการติดต่อค้าขายกับสังคมภายนอกมากขึ้น สถาบันทางสังคมเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันอย่างชัดเจน มีการขยายตัวเพื่อเพิ่มคุณภาพการผลิต โดยนำนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ มาใช้มากขึ้น

(๓) สังคมเข้าสู่กระบวนการพัฒนา (Take-Off Stage)

เป็นระยะที่สังคมมีการตื่นตัวด้านการเกษตร อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม การศึกษา โดยภาคอุตสาหกรรมได้รับความสนใจมากเป็นพิเศษ อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

(๔) สังคมทะยานเข้าสู่ภาวะของความอุดมสมบูรณ์ (Drive to Maturity Stage)

เป็นผลจากสังคมที่ขยายตัวขึ้น ทำให้ความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคมมีความสะดวกสบายมากขึ้น มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีต่างๆ การจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

(๕) สังคมอุดมสมบูรณ์ (Stage of High Mass Consumption)

เป็นสังคมที่สมาชิกในสังคมมีมาตรฐานการครองชีพสูงมาก มีเครื่องมือเครื่องใช้ที่มีคุณภาพสูงคอยอำนวยความสะดวก วิถีชีวิตส่วนใหญ่มีสำวนเกี่ยวข้องอยู่กับเทคโนโลยีสมัยใหม่อย่างมาก ประชาชนจะมีความรู้สึกมั่นคง

๒) การแบ่งตามวิวัฒนาการของอาชีพ แบ่งออกเป็น ๕ ประเภท คือ

(๑) สังคมล่าสัตว์และเก็บของป่า (Hunting and Gathering Society)

เป็นสังคมที่มนุษย์อาศัยการจับสัตว์และเก็บพืชผักผลไม้มาเป็นอาหาร ซึ่งเป็นสังคมแรกสุดของมนุษย์เป็นสังคมขนาดเล็ก มีความสัมพันธ์กันแบบปฐมภูมิ สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเครือญาติกัน

(๒) สังคมเลี้ยงสัตว์เพื่อการยังชีพ (Pastoral Society)

เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๑๐,๐๐๐ ปีมาแล้ว โดยเริ่มรู้จักวิธีการเลี้ยงสัตว์ในระยะแรกมีลักษณะเป็นการเลี้ยงสัตว์แบบเร่ร่อน เพื่อหาแหล่งอาหารและน้ำให้กับสัตว์เลี้ยงขนาดของสังคมใหญ่และ รู้จักค้าขายแบบการแลกเปลี่ยนกัน

(๓) สังคมกสิกรรมพืชสวน (Horticultural Society)

เกิดขึ้นพร้อมๆ กันสังคมเลี้ยงสัตว์เพื่อการยังชีพ โดยเกิดจากมนุษย์ในสังคมรู้จักการเพาะปลูกพืช เริ่มรู้จักตั้งหลักแหล่งเพื่อการทำมาหากิน สถาบันการปกครองเริ่มเกิดขึ้น มีการแบ่งงานกันทำชัดเจนขึ้น เช่น พ่อค้า ช่างฝีมือ เป็นต้น

(๔) สังคมเกษตรกรรม (Agricultural Society)

เกิดขึ้นเมื่อประมาณ ๖,๐๐๐ ปี มาแล้ว เป็นสังคมที่มนุษย์รู้จักผลิตไถและนำมาใช้ในการเกษตร เรียกกันว่าเป็นการปฏิวัติเกษตรกรรมครั้งแรกของมนุษย์สังคมเกษตรกรรมจะมีผลผลิตทางเกษตรเพิ่มขึ้นและทำให้เกิดการตั้งถิ่นฐานแบบถาวรขึ้น

(๕) สังคมอุตสาหกรรม (Industrial Society)

เกิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศอังกฤษเมื่อคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ หรือ เมื่อประมาณ ๒๕๐ ปีที่ผ่านมา เป็นสังคมที่ผลิตสิ่งของด้วยเทคโนโลยีต่าง ๆ แทนแรงงานคนและสัตว์ที่ใช้ในสังคมเกษตรกรรม ทำให้เกิดผลผลิตเป็นจำนวนมาก

หน้าที่สำคัญของสังคมมนุษย์

มนุษย์เมื่อได้มาอยู่รวมกันเป็นสังคม มีการกระทำต่อกันทางสังคม เพื่อความอยู่รอดและความเจริญของสังคม จำเป็นจะที่ต้องคำนึงถึงหน้าที่สำคัญไว้ดังนี้

๑) กำหนดระเบียบแบบแผนเพื่อให้คนในสังคมได้ใช้เป็นวิธีในการดำเนินชีวิตร่วมกัน

๒) จัดให้มีการขัดเกลาทางสังคม เพื่อให้ผู้คนในสังคมปฏิบัติตนได้ถูกต้องเป็นไปตามบรรทัดฐานของสังคมจะได้อยู่ร่วมกันได้ด้วยดี

๓) สร้างวัฒนธรรมและพัฒนาวัฒนธรรมของสังคมทั้งในวัตถุและวัฒนธรรมที่ไม่ใช้วัตถุ

๔) ผลิตสมาชิกใหม่ทดแทนสมาชิกเดิมที่ล้มตายไป เพื่อให้สังคมดำรงอยู่ต่อไป

๕) ผลิต แจกแจงสินค้า และบริการ เพื่อสนองความต้องการของผู้คนในสังคม

๖) ให้บริการและสวัสดิการแก่สมาชิกในสังคม เช่น บริการทางด้านสุขภาพอนามัย

๗) ควบคุมสังคม เพื่อให้ผู้คนดำเนินไปตามบรรทัดฐานของสังคมและอยู่อย่างสันติสุข

๘) จัดให้มีการติดต่อสื่อสาร สามารถถ่ายทอดความคิดติดต่อซึ่งกันและกันได้

โครงสร้างของสังคม

คำกล่าวที่ว่า **มนุษย์เป็นสัตว์สังคม** มีการรวมตัวกันอยู่เป็นสังคม เพื่อให้สังคม ดำรงอยู่และเจริญก้าวหน้า จำเป็นต้องมีหลักค้ำจุนหรือมีโครงสร้าง ถ้าได้โครงสร้างที่แข็งแรงก็จะช่วยให้สังคมนั้นเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ประชาชนในสังคมมีความเป็นอยู่ที่ดียิ่งขึ้น แต่ประเด็นที่สำคัญ ชีวิตของมนุษย์ในสังคมจะไม่สามารถเกิดขึ้นในทางที่ดีได้ถ้าหากในสังคมนั้นปราศจากความยุติธรรม

โครงสร้างของสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย

โครงสร้างของสังคม ซึ่งประกอบไปด้วย

๑. องค์การสังคม (Social Organization) ได้แก่ กลุ่มคนประเภทต่างๆ ที่มีสถานภาพและบทบาทแตกต่างกัน

๒. สถาบันทางสังคม (Social Institution) ได้แก่ องค์ประกอบของวัฒนธรรมในการอยู่รวมกัน เช่น กฎระเบียบของสังคม เพื่อให้สมาชิกปฏิบัติตาม

๓. วัฒนธรรม (Culture) ได้แก่ แบบแผนขนมธรรมเนียมประเพณี และวิถีชีวิต ซึ่งแต่ละสถาบันสังคมอาจจะไม่เหมือนกัน ซึ่งปัจจัยอาจเรียกว่า ,กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือระเบียบ เป็นต้น จึงกล่าวได้ว่า โครงสร้างของสังคม เกิดจากที่คนตั้งแต่สองคนขึ้นไปมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ภายใต้จารีตประเพณี และวิถีชีวิตเดียวกัน เพื่อสร้างบรรทัดฐานที่ดีงามภายในกลุ่ม ซึ่งเรียกว่าวัฒนธรรม บุคคลกับวัฒนธรรมจึงเป็นองค์ประกอบของโครงสร้างทางสังคม

สังคมไทย

สังคมที่รวมชนทุกกลุ่ม ทุกเชื้อชาติ ศาสนาและวัฒนธรรมไว้ด้วยกันโดยมีวัฒนธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

ลักษณะสังคมไทย

เคารพและเทิดทูลพระมหากษัตริย์

ศูนย์รวมใจ คนไทยทั้งชาติ

สังคมที่คนส่วนใหญ่นับถือพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนา
เป็นรากฐานของวัฒนธรรม
ประเพณี และเป็นแนวทาง
ในการดำเนินชีวิต

วัฒนธรรมไทย

วัฒนธรรมไทย เป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามที่ดีมีการปฏิบัติสืบต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น สร้างเอกลักษณ์ความกลมเกลียวกันในการสร้างระเบียบ วินัย ความเรียบร้อย ความก้าวหน้าของชาติไทย และวิถีชีวิตที่ดีโดยยึดหลักของศาสนาอันมีศีลธรรมของประชาชน วัฒนธรรมที่สำคัญได้แก่ วัฒนธรรมทางคติธรรม เนติธรรม สหธรรม วัตถุธรรม วัฒนธรรมทางภาษาและวรรณคดี วัฒนธรรมทางวัตถุ วัฒนธรรมทางจิตใจ วัฒนธรรมทางจารีตหรือขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมทางสุนทรียะ

ผลการประกวดภาพถ่ายทางวัฒนธรรม “อารยะ...วัฒนธรรมไทย” ถ้วยพระราชทานสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

รางวัลชนะเลิศ

นายสัญชัย ลุงรุ่ง ชื่อภาพ เมรุนกหัสดีลิงค์

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑

นายกิจชภณ ปฏิวงศ์ไพศาล ชื่อภาพ เชิดชูไทย

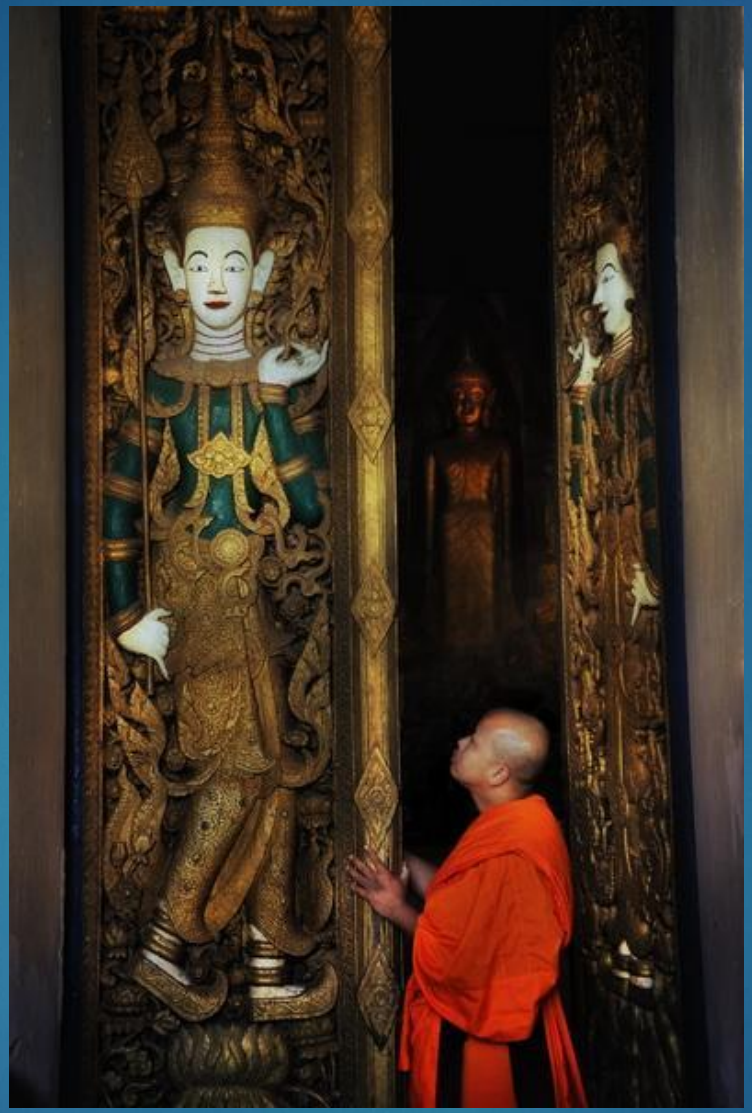

รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๒

นายปกรณ์ ชุณหสวัสดิกุล ชื่อภาพ ชื่นชม

วัฒนธรรมเป็นสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่าดีแต่ในอีกสังคมหนึ่งอาจเห็นว่าไม่ดีไม่เหมาะสมก็ได้ วัฒนธรรมเหล่านี้ก็จะเป็นปัจจัยที่สร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันหรือสร้างความเข้าใจผิดต่อกันได้ เช่น วัฒนธรรมทางภาษา วัฒนธรรมทางจิตใจ วัฒนธรรมทางจารีตหรือขนบธรรมเนียมประเพณี

บทบาทและหน้าที่ของเยาวชน ที่มีต่อสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นจิตสาธารณะ เช่น การมีความเคารพในกฎกติกาของสังคม ปฏิบัติตนตามกฎหมาย การมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในกิจกรรมทางสังคม การมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ การมีส่วนร่วมในการรักษาสาธารณประโยชน์

วิเคราะห์บทความ จากกระทรวงวัฒนธรรม

A : การแต่งกายของ "เซเลบ" การผลิตซ้ำของสื่อและความเบี่ยงเบนทางวัฒนธรรม

B : ความอยู่รอดของภาษาไทยในยุคดิจิตอล

C : การแต่งกายแบบไทย...ในบริบทของการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม

แจกฟรี!

ศิลปวัฒนธรรม ฉบับ มีนาคม 2560 ในรูปแบบ pdf